

Emakumea eta Gizarte Hezkuntza

irakasgaia

2010/2011. ikasturtea
K. Artetxe

EGITARAU OROKORRA

1. Genero kontzeptuaz zenbait jakingai
  - Rolak, harremanak, antolakuntza soziala, eredu burgesaren eraikuntza...
2. Emakumeen aldeko mugimenduak
3. Emakumeen aurkako bortxa

1. Genero kontzeptuaz zenbait jakingai

- Testuak:
  - Bigarren sexua
  - Euskal Zibilizazioa
  - Emakumeak Aro Garaikidean
- Ikusentzunezkoak:
  - Mosuo herria
  - *Transamérica* filma
  - *Las amistades peligrosas* filma

2. Emakumeen aldeko mugimenduak

- Testuak:
  - Diccionario ideológico feminista
  - Hijas del “rock and roll”
  - Desde el movimiento de mujeres a las agendas políticas

3. Emakumeen aurkako bortxa

- Testuak:
  - Indarkeria maskulinoak eta indarkeria matxista
  - Oraindik baliabide nahikorik ez
  - Los micromachismos y sus efectos
  - Hiru milioi zauri urtean
  - Urtean bi milioi neskatori egiten diete ablazioa...
- Ikusentzunezkoak:
  - *Mouladeé* filma

1. Genero kontzeptuaz zenbait jakintzagai

Testu lanketa

- Testuaren edukien azterketa
- Testuaren kokapena eta kritika

GALDERAK (taldeka lantzeko)

- Zeintzuk dira Antzinako Europako Kulturaren ezaugarriak?
- Nola desagertu zen Antzinako Europako kultura?
- Non geratzen dira Antzinako Europaren aztarnak Gimitutasen arabera?

MATRIARKATUA (I): teoriaren sorrera eta bilakaera

- XIX. mendean, ikertzaileen arabera, (adb. J. Bachofen, L. H. Morgan,...):
  - Gizakiaren lehen-lehen unean matriarkatua zegoen
  - Eboluzioarekin, hau da, gizakiaren garapenarekin, patriarkatua sortu, garatu eta ezarri zen kultura zibilizatuetan

MATRIARKATUA (II):

- XIX. mendeko teoriaren aurreiritziak/ondorioak:
  - Matriarkatua gizakiaren estadio ez garatu bat da
  - Patriarkatua berriz, hobea da, antolakuntza sistema eboluzionatu edo aurreratu bat delako
  - Matriarkatuaren teoria ikertzaile gizon batzuk sortu zuten eta garaiko emakumearen gutxiespenetik sortutako teoria da

MATRIARKATUA (III):

- XX. mendearen 70ko hamarkadatik aurrera:
  - Matriarkatuaren berrinterpretazioa egiten dute ikertzaileak (adb. Gimbutas)
  - Antzinako kulturetan matriarkatua egon zela aldarrikatzen dute, positiboki baloratuz (hots, gizarte berdinzalea, eta abar)
  - Jarraitzailea EHan: A. Martinez Lizarduikoa
    - Ikus irakurritako testua

MATRIARKATUA (IV):

- XXI. mendean beste ikertzaile batzuen arabera:
  - Antzinako Europan edo aurrehistorian matriarkaturik ez zela izan, mitoa dela.
  - XX. mendeko matriarkatuaren aldeko teoriaren aldekoak feministak zirela eta XIX. mendeko teoria antifemenista alderantzizkotu nahi zutela

Iturria: Eller, C. (2000): *The Myth of Matriarchal Prehistory*.

EUSKAL MATRIARKATUA (I)

- Aipatu ohi diren frogak:
  - Mari jainkosaren nagusigoa (J. M. Barandiaran)
  - Etxearen heredentzia
  - EHa herri aurreindoeuropearra, eta holakoetan matriarkatua izan zela (M. Gimbutas, A. Martinez Lizarduikoa)

EUSKAL MATRIARKATUA (II)

- Aipatu ohi diren frogak eta *kritikak*:
  - Mari jainkosaren nagusigoa
    - *Anuntxi Arana: Mito hurbilak, 2000.*
  - Etxearen heredentzia
    - *lehentasuna etxeko semeak zuen, eta bigarren aukera zen alabari uztea (Jesus Arpal)*
    - *Etxeko alabari, ikerketen arabera, oso gutxitan uzten zitzaion etxea (% 20)*
  - EHa herri aurreindoeuropearra, eta holakoetan matriarkatua izan zela
    - *Eller, C.: The Myth of Matriarchal Prehistory, 2000.*

Genero harremanak

- Zer dira? Emakume eta gizoneen arteko harremanei atxiki zaizkien balioak, arauak, portaerak eta **rolak**
  - Adb. Ama edo aita izatea
  - Senar emazteak
  - ...

Genero harremanak zapalkuntza

- Genero rol bat bestearen gainetik egoteari zapalkuntza/menperakuntza deritzo
- Gizon eta emakumeen arteko harremanetan holakorik antzematen da?

Genero harremanen eraikuntza historikoa

GALDERA:

Zein prozesu historikok berebiziko garrantzia izan du XIX eta XX. mendeko genero harremanen eraikuntzan?

Irakurri: Emakumeak Aro Garaikidean

Genero harremanen eraikuntza historikoa

- Genero harremanak aldakorrek dira
  - Espazioan
  - Denboran
    - Genero harremanen aldakortasun historikoa

Harreman arriskutsuak: fitxa teknikoa

- *Les Liaisons dangereuses* (1782)
  - Eleberri epistolarra
  - Egilea: Pierre Choderlos de Laclos
  - Filma 1988. urtekoa
  - Protagonistak:
    - Merteuileko markesa (G. Close)
    - Valmont-eko bizkondea (J. Malcovich)
    - Tourvel anderea (M. Pfeiffer)

Harreman arriskutsuak: testuinguru historikoa

- Frantziar Iraultzaren ataria
- Antzin Erregimeneko frantziar aristokrazia dekadentea
- Klase sozial emergentearen edo burgesiaren moraltasuna agertu

